

УХВАЛЕНО
Рішенням Вченої ради
ПЗВО МКУ ім.П.Орлика
Протокол №3 від 28.10.2020 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказом ректора
ПЗВО МКУ ім.П.Орлика
від 02.11.2020 р. № 81

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
У ПЗВО «МІЖНАРОДНИЙ КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПИЛИПА ОРЛИКА»**

Миколаїв-2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про силабус навчальної дисципліни (далі – Положення) є нормативним документом ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика» (далі – Університет) і визначає порядок розроблення, затвердження, реалізації, моніторингу та перегляду силабусу навчальної дисципліни.

В основу цього Положення покладені сучасні підходи до забезпечення якості вищої освіти, зокрема «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (ESG), а також норми Закону України «Про освіту» в редакції від 18.03.2020 та Закону України «Про вищу освіту» в редакції від 16.01.2020.

Підставою для цього Положення також є положення Університету щодо внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, організації освітнього процесу, оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

1.2. Силабус навчальної дисципліни (далі – силабус) є стислим описом компоненти освітньої програми, частиною навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін, який містить основні та стислі характеристики дисципліни.

Мета і завдання силабусу:

– допомогти здобувачеві вищої освіти (далі – здобувач) в організації його навчальної діяльності, формуванні його індивідуальної освітньої траєкторії;

– забезпечити особисту участь здобувача у формуванні його індивідуальної освітньої траєкторії та індивідуального навчального плану;

– створити умови здобувачеві виконати вимоги освітньої програми та досягти результатів навчання, дотримуватися принципу академічної доброчесності; поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;

– створити умови для науково-педагогічних працівників Університету щодо: академічної свободи, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну та науково-педагогічну діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі та дисципліні, з якої складається силабус; а також право на педагогічну ініціативу; висвітлення в силабусі авторства стосовно розроблення та впровадження авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методів і технологій, методів і засобів компетентнісного навчання, а також захисту під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою;

– забезпечити виконання науково-педагогічними працівниками зобов'язань, зокрема: виконувати освітню програму для досягнення здобувачами передбачених нею результатів навчання; сприяти розвитку здібностей здобувачів; дотримуватись академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами освіти в освітньому процесі; дотримуватись педагогічної етики та поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу; об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувача;

– проваджувати на високому рівні освітню діяльність; забезпечувати органічне поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної

діяльності; створювати необхідні умови для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів.

1.4. Силабус навчальної дисципліни розробляється окремо для кожної форми здобуття освіти (денної та/або заочної).

1.5. Положення є основою для розробки силабусів і містить структуру силабусу навчальної дисципліни.

2. ЗМІСТ СИЛАБУСУ

2.1. Силабус – це опис курсу, який готує викладач для здобувача, як узагальнення змісту навчальної дисципліни (яку він викладає) та демонстрація політики дисципліни з формування компетентностей здобувача. Силабус повинен бути коротким і зрозумілим для здобувача, тому його побудова повинна максимально розкривати сутність навчальної дисципліни і, водночас, відобразити її складові та їх взаємозв'язок. Це документ, у якому висвітлюється, яким чином буде сформовано індивідуальну траєкторію кожного здобувача.

2.2. Силабус виконує три завдання:

2.2.1. контракту між викладачем та здобувачем, де зазначено обов'язки обох;

2.2.2. опису курсу (для його оцінки при виборі дисципліни, при зарахуванні курсу, який вивчався здобувачем у іншому закладі вищої освіти, проходження стажування з відповідного або дотичного дисципліни напряму, проходження окремих курсів з підвищення кваліфікації (за умов сертифікату, зазначених тем та кількості годин) тощо.

2.2.3. складової акредитації освітньої програми (використання у тому числі силабусу для ознайомлення експертної комісії зі змістом освітньої компоненти, якими є вимоги до її вивчення та формування компетентностей майбутнього фахівця тощо).

3. СТРУКТУРА СИЛАБУСУ

3.1. Загальні вимоги

Силабус навчальної дисципліни є планом, програмою та путівником успішного засвоєння навчальної дисципліни.

Загальна структура силабусу включає:

- **Титульна сторінка**
- **Загальна інформація про дисципліну**
- **Опис дисципліни**
- **Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми.**
- **Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми**
- **Ознаки дисципліни**
- **Обсяг дисципліни**
- **План вивчення навчальної дисципліни**
- **Самостійна робота здобувача**
- **Технічне та програмне забезпечення (обладнання)**
- **Список літератури**
- **Політика навчальної дисципліни.**

- Система оцінювання та вимоги

3.2. Характеристика структурних елементів силабусу

3.2.1. Титульна сторінка (назва дисципліни, ОП, спеціальність, галузь знань, обов'язкова/ вибіркова компонента) (додаток А);

3.2.2. Загальна інформація про дисципліну.

Зазначаються основні дані про: назву дисципліни; рівень вищої освіти, для якого викладається дисципліна; галузь знань, спеціальність, освітня програма, для яких викладається дисципліна; мова викладання; сторінка курсу в Moodle; дні консультацій за графіком проведення консультацій, а також можуть бути зазначені онлайн консультації. *Наприклад: за попередньою домовленістю Viber(+38066***-**-**) в робочі дні з 9.30 до 17.30 або за графіком: П-н 15.00-17.00, четвер 10.00-12.00*

Якщо дисципліна викладається протягом двох семестрів, то складається один силабус, але на наступний семестр він уточнюється в частині днів консультацій за графіком проведення консультацій та календарного плану курсу.

3.2.3. Опис дисципліни.

У цій частині подаються:

– **анотація дисципліни** – зазначається роль, місце дисципліни у системі підготовки фахівців;

– **пререквізити** – вказуються дисципліни чи сертифіковані курси, які здобувач вищої освіти має вивчити до початку або разом із цією дисципліною. Для вибіркової дисципліни пререквізити не вказуються;

– **постреквізити** – вказуються дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння й навички, які здобуваються по завершенню вивчення даної дисципліни, тобто вказати ті навчальні дисципліни, які вивчаються на основі даної дисципліни. Для вибіркової дисципліни постреквізити не вказуються.

- **формат проведення дисципліни** – вказується формат проведення дисципліни. *Наприклад: очна серія лекцій, практичних занять. Здобувачі мають змогу отримувати індивідуальні консультації. Навчальний курс включає самостійну роботу здобувачів, виконання індивідуального науково-дослідного завдання (курсової роботи). Під час сесії формат очний.*

3.2.4. Мета викладання дисципліни

Мета навчання – це: 1) результат навчальної діяльності, що планується і усвідомлюється; 2) результат взаємодії викладача і здобувача, що формується у свідомості викладача у вигляді узагальнених, розумових уявлень, відповідно до яких здійснюється відбір завдань та інших компонентів процесу навчання; 3) відповідь на питання: формуванню чого покликана слугувати дана дисципліна?

Таким чином, мета вивчення дисципліни є системоутворюючим елементом, який відіграє вирішальну роль в організації і здійсненні всього процесу навчання. Якщо мета – передбачуваний результат навчання, то вочевидь, що потрібно визначати і формулювати таку мету, в якій буде відображено зміни у стані здобувача після вивчення даної дисципліни.

Наприклад, зміни у рівні знань (теоретичні курси), ступені сформованості практичних вмінь (практико-орієнтовані курси), у світогляді здобувачів (загальноосвітні курси) тощо.

Мету навчання рекомендується формулювати таким чином, щоб була можливість виміряти ступінь її досягнення, що зручно робити в інфінітивній формі (навчити ..., виробити ..., сформувати ... і т.п.).

3.2.5. Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми.

Подається перелік конкретних компетентностей, які формуватимуться у здобувачів у процесі вивчення дисципліни із зазначенням шифру відповідної компетентності в освітній програмі (ЗК1, ЗК5, ФК1, ФК7).

У вказаних компетентностях до дисципліни бажано враховувати сучасні вимоги до соціальних навичок (soft skills).

3.2.6. Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми.

Програмні результати навчання висвітлюють рівень засвоєння змісту навчальної дисципліни. Це той кінцевий результат, або в сучасній термінології компетентності, що повинні бути сформовані під час безпосередньої роботи (аудиторні заняття, самостійна робота, або опосередкованої взаємодії з викладачем (робота з навчально-методичною літературою з дисципліни, програмним і мультимедійним супроводом тощо).

Вказується перелік результатів навчання, які формуються у процесі викладання дисципліни із зазначенням шифру відповідного програмного результату навчання в освітній програмі (ПРН1, ПРН4).

Результати вибіркової компоненти мають бути сформульовані таким чином, щоб надати можливість здобувачеві зробити доцільний для нього самого вибір дисципліни і побудувати свою власну індивідуальну траєкторію навчання.

3.2.7. Ознаки дисципліни.

Складається у вигляді таблиці із зазначенням: семестру, кількості кредитів, загальної кількості годин; годин навчання (аудиторних, самостійної роботи); виду підсумкового контролю (залік, екзамен):

Семестр	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Аудиторна робота	Самостійна робота	Вид підсумкового контролю

3.2.8. Обсяг дисципліни.

Складається у вигляді таблиці із зазначенням: виду навчальної роботи, загальної кількості годин за кожним видом навчальної діяльності, яка передбачена навчальним планом:

Види навчальної роботи	Загальна кількість годин
Лекції	
Семінарські/Практичні/Лабораторні заняття	
Консультація	
Самостійна робота	

3.2.9. План вивчення навчальної дисципліни

У плані вивчення дисципліни рекомендується формулювати теми з орієнтацією на зміст робочої програми навчальної дисципліни. Слід підкреслити, що здобувачі під час вивчення дисципліни очікують втілення саме того змісту, який було заявлено на сайті, потім в силабусі та на основі якого врешті зроблено вибір дисципліни. У зв'язку з цим у плані вивчення дисципліни рекомендується формулювати теми максимально наближено до тих, що планується реалізувати.

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Семінарське/ Практичне/ лабораторне заняття	Самостійна робота
Тема 1			
Тема 2			
Тема 3			
Тема 4			
Загальна кількість годин			

3.2.10. Самостійна робота здобувача

Зміст самостійної роботи здобувача (СРЗ визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами і завданнями викладача. При виконанні СР необхідно надати можливість консультації у викладача (отже, графік СР повинен бути відомий здобувачеві). Очевидно, що при виконанні завдання СР не кожен здобувач буде відчувати потребу в консультативній допомозі викладача, але сама можливість консультації повинна бути передбачена.

Діяльність викладача в організації СР здобувачів повинна базуватись на основі індивідуально-орієнтованого підходу. Вона має включати такі напрямки:

- розробка завдань різного рівня складності з дисципліни, що вивчається;
- індивідуально-орієнтований підхід при складанні завдань для різних типологічних груп;
- поєднання групової та індивідуальної форм роботи здобувачів з урахуванням особливостей типологічних груп;
- надання консультативної допомоги особам з особливими освітніми потребами з урахуванням їх індивідуальних особливостей та ступеня складності завдання;
- застосування методів і засобів контролю за результативністю виконання самостійної роботи.

Для ефективної СР необхідно виконання наступних умов: цілі завдань для СР повинні бути зрозумілі здобувачам; завдання для СР мають бути доступні, містити алгоритми їх виконання та методичні рекомендації; форма контролю, критерії оцінки і терміни здачі СР повинні бути чітко визначені і заздалегідь відомі здобувачам.

Орієнтовні завдання для самостійної роботи

Завдання з інформаційними джерелами	Практичні завдання
конспектування	виконання практичних завдань
складання плану	розв'язування задач
складання тез	проведення дослідів у лабораторіях, кабінетах
складання анотацій на книги	виконання розрахунково-графічних завдань
рецензування статей	спостереження
огляд літератури	експеримент
підготовка презентації	розрахункові завдання
підготовка статті	підготовка кейсів
підготовка до аудиторних занять	
підготовка есе	
творчі роботи	
підготовка рефератів	

3.2.11. Технічне та програмне забезпечення (обладнання).

Указується необхідне обладнання та програмне забезпечення для виконання завдань дисципліни.

Наприклад. Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, підсумковий контроль).

Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: Програмне забезпечення MS Windows XP; Star Office; IC 7.7; CS Trade Quote 8; Internet Explorer; WinRAR; Adobe Reader 9.

3.2.12. Список літератури

Подається перелік основної, додаткової літератури та інформаційних ресурсів в Інтернеті. При цьому слід дотримуватись норм оптимальної кількості джерел інформації:

- основна література – не більше 6-7 базових підручників та посібників, монографій, необхідні нормативно-правові акти, стандарти тощо. Бажано, щоб джерела для обов'язкового вивчення відповідали наступним вимогам: вміст відповідає робочій навчальній програмі, сучасним вимогам науки і навчальної

дисципліни; роки видання не виходять за гранично допустимі терміни старіння та ін.;

- додаткова література – 10-15 джерел;
 - інформаційні ресурси в Інтернеті – 5-10 джерел.
- Нумерація рекомендованих джерел інформації наскрізна.

3.2.13. Політика навчальної дисципліни.

3.2.13.1. Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог, які викладач висуває до здобувача у процесі вивчення дисципліни на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Політика навчальної дисципліни визначає, яким чином буде сформовано індивідуальну траєкторію кожного здобувача, а також прописано що, де, коли і як відбуватиметься під час вивчення дисципліни.

3.2.13.2. У Політиці навчальної дисципліни обов'язково зазначається:

- політика по відношенню відвідування занять, пропусків (за умов недистанційного навчання), плагіату;
- політика по відношенню звертання здобувачів до викладача з питаннями, оскільки у процесі навчання можуть виникнути екстрені питання;
- етика віртуального спілкування;
- політика заохочень та стягнень тощо.

3.2.13.3. Визначення Політики навчальної дисципліни враховує норми законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту Університету та та інших нормативних документів.

Наприклад.

– **1 варіант.** *Неприпустимі плагіат та списування. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання самостійних завдань із теми. Якщо здобувач пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести (дистанційне навчання) і тільки тоді буде допущений до складання екзамену. Обов'язковою умовою отримання заліку, екзамену є відвідування здобувачем більш як 50% занять, написання контрольної роботи. Відвідування занять обов'язкове.*

– **2 варіант.** *Курс передбачає роботу в колективі.*

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному режимі за погодженням із керівником курсу та презентувати виконані завдання під час консультації викладача.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли до теоретичного курсу, або

ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.

Усі завдання, передбачені навчальною програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Дотримуватися вимог академічної доброчесності здобувача вищої освіти.

3.2.14. Система оцінювання та вимоги

У силабусі чітко і зрозуміло виокремлюються форми контролю знань. При описі потрібно чітко формулювати зміст поточного і підсумкового контролю.

3.2.14.1. *Поточний контроль* успішності здобувача – це систематична перевірка його знань, яка проводиться викладачем на поточних заняттях відповідно до розкладу робочої програми навчальної дисципліни. Конкретно визначаються методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, читання тексту, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, твір, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація СР; практичний контроль (під час практичних робіт, на практикумах, під час усіх видів практики); спостереження як метод контролю; тестовий контроль; графічний контроль; програмований контроль; лабораторний контроль; проблемні ситуації тощо.

Оцінювання поточного і семестрового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «не зараховано») та шкалу ЄКТС.

Оцінювання поточного контролю здійснюється за якісними і кількісними критеріями, розробленими кафедрами з врахуванням специфіки навчальних дисциплін.

3.2.14.2. *Підсумковий контроль* (семестровий екзамен чи диференційований залік) – контроль навчальних досягнень здобувачів з метою оцінювання якості засвоєння ними програми навчальної дисципліни. Формою може бути екзамен, комплексний екзамен, екзамен у формі тестування (тестування на паперовому носії із ручною перевіркою, тестування з використанням комп'ютерної техніки), комплексне тестування тощо. Основні вимоги до контролю знань наведені у «Положення про порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПЗВО «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика».

У цьому розділі доцільно вказується яким чином буде проводитись оцінювання знань здобувачів за умов мобільності навчання, зокрема вказати як будуть зараховуватись набуті знання у неформальній освіті (тренінги, стажування, курси тощо) з дисципліни загалом або окремої її теми, розділу, модулю.

4. ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТА ПЕРІОДИЧНОГО ПЕРЕГЛЯДУ (УДОСКОНАЛЕННЯ) СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Проєкт силабусу навчальної дисципліни розглядається та затверджується на засіданні кафедри.

Розробник силабусу та завідувач кафедри несуть персональну відповідальність за кореляцію силабуса з робочою програмою навчальної дисципліни, навчальним планом та вимогам даного Положення.

4.2. Силабус навчальної дисципліни оформлюється за зразком Додаток Б.

4.3. Силабус навчальної дисципліни щорічно оновлюється.

4.4. Підставою для оновлення силабусу можуть виступати:

- ініціатива і пропозиції гаранту овітньої програми / або викладачів дисципліни;
- ініціатива здобувачів вищої освіти шляхом звернення до гаранта овітньої програми;
- ініціатива стейкхолдерів;
- результати оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни;
- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру і / або інших ресурсних умов реалізації силабусу;
- результати обов'язкового опитування здобувачів щодо якості викладання навчальної дисципліни.

4.5. Загальні технічні вимоги до оформлення силабусу

Загальні технічні вимоги до оформлення силабусу:

1. Обсяг силабусу становить 3-4 сторінки комп'ютерного тексту.
2. Шрифт: Times New Roman.
3. Розмір шрифту: 14 (українська мова).
4. Інтервал: одинарний.
5. Параметри сторінки: верхнє, нижнє, праве і лівє поле - 2 см.
6. Нумерація сторінок: внизу сторінки; вирівнювання: від центру.

ДОДАТОК А

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУШУ СИЛАБУСУ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ПЗВО «МІЖНАРОДНИЙ КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПИЛИПА ОРЛИКА

ФАКУЛЬТЕТ _____
КАФЕДРА _____

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри _____
Протокол № _____ від «__» _____ 2020 р.
Завідувач кафедри _____ /ПБ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Освітня програма _____

Спеціальність _____

Галузь знань _____

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ СИЛАБУСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про дисципліну					
		Силабус _____ навчальної _____ дисципліни « _____ » Спеціальність: _____ (шифр та назва) Галузь знань: _____ (шифр та назва) Освітня програма: _____			
Рівень вищої освіти					
Статус дисципліни		Обов'язкова/ вибіркова			
Посилання на сайт дистанційного навчання (Moodle)					
Викладач (ПБ, науковий ступінь, наукове звання, посада)					
Контактна інформація викладача (телефон, E-mail викладача)					
Консультації		Дні консультацій за графіком проведення консультацій / або за попередньою домовленістю			
Мова викладання		українська			
2. Опис дисципліни					
Анотація дисципліни					
Пререквізити					
Постреквізити					
Формат проведення дисципліни		Очний, змішаний (поєднання традиційних форм навчання з елементами електронного навчання через систему Moodle), дистанційний. Для заочної форми здобуття освіти можливим є поєднання очного та дистанційного форматів викладання дисципліни.			
Мета викладання дисципліни					
3. Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми					
Загальні компетентності					
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
4. Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми					
ПРН 1					
ПРН 2					
5. Ознаки дисципліни					
Семестр	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Аудиторна робота	Самостійна робота	Вид підсумкового контролю

6. Обсяг дисципліни			
Види навчальної роботи		Загальна кількість годин	
Лекції			
Семінарські/Практичні/Лабораторні заняття			
Самостійна робота			
<i>Всього</i>			
7. План вивчення навчальної дисципліни			
Тема	Кількість годин		
	лекції	практичні, семінарські, лабораторні заняття	самостійна робота
Тема 1			
Тема 2			
Тема 3			
Тема 4			
Загальна кількість годин			
8. Самостійна робота здобувача			
Тема	Завдання для самостійної роботи здобувачів	Рекомендована література	
		<i>Номери джерел з загального списку літератури</i>	
9. Технічне та програмне забезпечення (обладнання)			
10. Список літератури			
Основна література			
Додаткова література			
Інформаційні ресурси в Інтернеті			
11. Політика навчальної дисципліни			
12. Система оцінювання та вимоги			
Загальна система оцінювання курсу	<p>Об'єктом оцінювання є рівень засвоєння програмного матеріалу дисципліни різного характеру та рівня складності на проміжних чи заключних етапах його вивчення.</p> <p>Завданням оцінювання є перевірка: рівня засвоєння певного теоретичного матеріалу; набутих навичок виконання різного характеру практичних і розрахункових робіт з опорою на теоретичні знання; уміння самостійно опрацювати теоретичний матеріал і осмислювати зміст теми чи розділу; уміння публічно чи письмово представляти певний матеріал (презентація); уміння інтегрувати необхідні знання із дисциплін, вивчених раніше; уміння аналізувати, синтезувати й оцінювати інформацію тощо.</p> <p>Оцінювання поточного і семестрового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну</p>		

	шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «не зараховано») та шкалу ЄСТС
Критерії оцінювання письмової роботи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повнота відповіді або виконання завдання; 2. Рівень сформованості логічних умінь: елементарні дії; операція, правило, алгоритм; правила визначення понять; формулювання законів і закономірностей; структурування суджень, умовиводів, доводів, описів.
Критерії оцінювання роботи здобувачів на семінарських заняттях	<p>Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати.</p> <p>Під час дискусії важливі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повага до колег, - толерантність до інших та їхнього досвіду, - сприйнятливості та неупередженість, - здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента, - ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів, - я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції, - обов'язкове знайомство з першоджерелами. <p>Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.</p>
Критерії оцінювання роботи здобувачів на практичних заняттях	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повнота відповіді або виконання завдання. 2. Рівень самостійності здобувача. 3. Рівень навчально-пізнавальної діяльності.
Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повнота відповіді або виконання завдання. 2. Рівень самостійності здобувача. 3. Сформованість навчально-інформаційних умінь. 4. Сформованість навчально-інтелектуальних умінь. 5. Рівень сформованості фахових вмінь (вміння застосовувати на практиці набуті знання).
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумковий контроль у формі <i>заліку, екзамену</i> здійснюється на основі зарахування всіх виконаних здобувачами завдань (для цього отримані бали сумуються, а їх кількість не повинна бути меншою, ніж 50 % завдань)

Узагальнені критерії оцінювання відповіді здобувача на екзамені

За шкалою ЄСТС	Сума балів	Оцінка за нац. шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів
А	90-100	5 відмінно	Глибокі знання передбаченого програмного матеріалу. Грамотні і логічні відповіді на поставлені запитання. Здобувач приймає правильні рішення при розв'язанні

			практичних завдань, бездоганно володіє прийомами роботи з устаткуванням, приладами та комп'ютером; самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.
B	82-89	4 добре	Знання суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Здобувач самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.
C	75-81	4 добре	Знання суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Здобувач самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.
D	64-74	3 задовільно	Знання неповні, поверхневі. Здобувач відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.
E	60-63	3 задовільно	Відповідь здобувача при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.
FX	35-59	2 незадовільно з можливістю повторного складання	Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.
F	1-34	2 незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни	Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.